

Historie Applu naživo

Reportáž ■ Michael Vita

V Muzeu Jana Amose Komenského v Uherském Brodě se uskutečnila první veřejná výstava projektu Starý Mac – největší sbírky funkčních počítačů Apple v Česku. Návštěvníci si mohli prohlédnout 33 historických strojů, od Apple II až po Vision Pro, a hlavně si je sami vyzkoušet. Výstava nabídla nejen pohled zpět do technologické historie, ale i živou připomínku toho, co znamená Think Different.

Čtenáři iPure už vědí, že o jednotlivých počítačích ze své sbírky pravidelně píšu. V uplynulých měsících jsme se společně věnovali například Apple I, Lise, raným Macintoshům, ale i legendárnímu iMacu G3. Tento článek však bude malou odbočkou. Podíváme se totiž ne na jeden konkrétní stroj, ale na událost, která se odehrála během jednoho slunečního víkendu v červenci 2025. Výstava s názvem „Starý Mac – Apple historie naživo“ proběhla o víkendu 12. a 13. července v Muzeu Jana Amose Komenského v Uherském Brodě. Šlo o vůbec první veřejnou prezentaci celé sbírky v plném rozsahu. Zatímco běžně na školní akce vozím okolo deseti zařízení, tentokrát jsem vyvezl úplně vše, co doma mám. Celkem 33 funkčních počítačů, desítky kusů originálního příslušenství, disketové mechaniky, pevné disky, tiskárny, reproduktory a samozřejmě i moderní Apple Vision Pro.

Za vznikem celé akce stála náhoda. Při jedné z mých školních prezentací mě místní učitel spojil s pracovníky muzea. Slovo dalo slovo, a protože byly prázdniny a sbírka by jinak ležela doma, začali jsme společně plánovat výstavu. Bez dotací, bez sponzorů, bez podpory zvenčí. Jen s nadšením a notnou dávkou organizační improvizace. Zvažovali jsme, kolik počítačů vystavit, zda je ponechat vypnuté nebo je naopak spustit a zpřístupnit veřejnosti.

Rozhodnutí padlo jednoznačně – všechno poběží a všechno bude možné si vyzkoušet. Hlavní výstavní prostor jsme nakonec zrealizovali v sále hned vedle slavného Sloupového sálu, kde se po celou dobu odehrávaly přednášky. I tento prostor měl své limity. Ukázalo se, že vystavit kompletní sbírku není jednoduché ani z hlediska prostoru, ani z pohledu napájení a bezpečnosti. Staré počítače, a zvláště ty z 80. let, často nefungují s běžným evropským napětím. Část mé sbírky běží na 110 V a jejich kombinovaná spotřeba není zanedbatelná. V muzeu jsme proto natahali desítky prodlužovaček, používali měniče a nakonec museli rozdělit napájení na tři samostatné okruhy. I přesto nám v pátek při přípravě několikrát vypadla elektřina. Byl to trochu adrenalin, ale všechno se podařilo nastavit tak, aby výstava mohla běžet celý víkend bez problémů.

STĚHOVÁNÍ JABLEČNÉHO SADU

Převoz sbírky do Broda byl logistické cvičení samo

o sobě. Když jsem letos začátkem roku realizoval podobnou výstavu na Slovensku ve Zvoleni, půjčil jsem si od kamaráda dodávku. Ale Brod mám od domu ani ne půl hodiny, rozhodl jsem se, že mi bude stačit můj „daily car“ – Tesla Model Y. Stačilo to dvakrát otočit, zužitkoval jsem zkušenosti z dětství při hraní Tetrisu, a vše se nakonec hezky vešlo. Při rozbalování jsem si znovu uvědomil, kolik těch počítačů vlastně mám. Doma mi to tak nepřipadá, počítače jsou vyskládané na policích v pracovně a stojí nenápadně vedle sebe. Tady, když se všechny umístily na stoly a zapojily, vznikl dočasný applovský skanzen, nebo spíš interaktivní muzeum. Každý počítač měl své místo, popis, QR kód, připravený software. A to, co jindy v muzeu trvá několik dní, tedy příprava expozice, muselo být hotovo za pár hodin.

Velkou výzvou bylo i vystavení počítačů tak, aby je návštěvníci mohli skutečně používat. Nechtěl jsem, aby se lidé jen dívali. Chtěl jsem, aby si mohli

Hlavní výstavní prostor jsme nakonec zrealizovali v sále hned vedle slavného Sloupového sálu, kde se po celou dobu odehrávaly přednášky.

Mezi největší hvězdy výstavy patřil bezesporu Apple Lisa. Tento ikonický počítač, předchůdce Macintoshe, zaujal jak velikostí, tak historií.

sednout, psát, kreslit anebo si zahrát staré hry. A to se povedlo. Děti se u Macintoshů smály nad jednoduchými animacemi, dospělí vzpomínali, jak na podobných strojích kdysi psali nebo poprvé viděli barevný monitor. Starší ročníky oceňovaly přehlednost rozhraní, mladší byli fascinováni tím, jak malá data se tehdy vešla na jednu disketu.

JABLEČNÉ LEGENDY

Mezi největší hvězdy výstavy patřil bezesporu Apple Lisa. Tento ikonický počítač, předchůdce Macintoshe, zaujal jak velikostí, tak historií. Mnozí o něm slyšeli poprvé až u popisky. Překvapila je cena, která se v 80. letech blížila ceně auta, i to, že už tehdy uměl práci s myší, okny a dokumenty. Dalším velkým magnetem byl iMac G3, obzvláště jeho edice „Dalmatian“, která se spolu například s eMacem sestavovala u nás v Pardubicích, což téměř nikdo dnes už neví. Překvapil i první přenosný Mac – Macintosh Portable, který

se mimo jiné dostal i do vesmíru a byl to první stroj, ze kterého byl odeslán e-mail z oběžné dráhy Země zpátky na povrch. A nebo PowerMac G4 Cube, který na první pohled vypadá jako umělecké dílo, a i proto byl vystaven v muzeu moderního umění v New Yorku. Dříve v NY a dnes v Uherském Brodě, to dožijete potěšilo i ředitele muzea, který se jakožto správný fanda Applu přišel podívat.

Záměrně jsem výstavu doplnil o příslušenství. Externí mechaniky a disky, originální monitory. Chtěl jsem ukázat, že Apple nebyl jen o designu, ale o uceleném ekosystému. A ten se budoval už dávno před iPhonem. Na stolech tak ležely nejen počítače, ale i originální manuály, instalační disky, adaptéry, dokonce i letáky a prospekty z konce 70. let.

THINK DIFFERENT

V samostatném prostoru se konaly i přednášky. Každý den dvě, každá lehce přes hodinu. Přednášky

probíhaly v monumentálním Sloupovém sále a měly úplně jinou atmosféru než běžné školní prezentace. Vysoké stropy, kamenné sloupy a akustika jako v katedrále dodaly celému povídání o Apple zvláštní vážnost. První prezentaci jsem sestavil už více než před deseti lety – tehdy pro bývalou přítelkyni jako pomoc s referátem. Od té doby prošla řadou proměn a dnes nabízí chronologickou a zábavnou cestu napříč historií Applu. Začíná u legendy o píšťalce z krabice cereálií, pokračuje přes Apple II, Lisu a Macintoshe, až po návrat Steva Jobse, přechod na Intel a čipy Apple Silicon. Každá přednáška končí výzvou „Think Different“, protože právě to je pro mě hlavní poselství celé výstavy – že technologie mají smysl tehdy, když nás inspirují k jinému pohledu na svět. A jiný pohled na svět může vést k lepšímu životu, kdy člověk vypadne z každodenní šedosti svého okolí.

Přednášky měly úspěch. Lidé se smáli, ptali, diskutovali. Po každé prezentaci se někdo vrátil

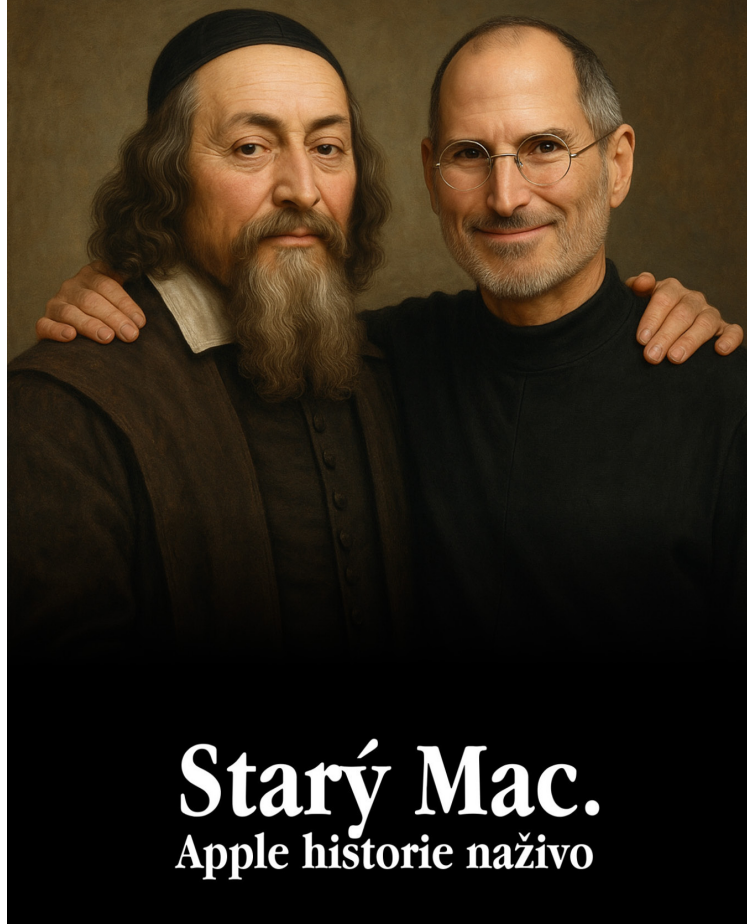
do výstavní místnosti a hledal konkrétní počítač, který jsem zmiňoval. Ptali se, jestli může být Apple ještě jednou revoluční, co si myslím o umělé inteligenci nebo proč vlastně Jobs odešel v roce 1985. Byl to dialog, ne monolog, a to mě na tom baví nejvíc. A když se mě na závěr někdo zeptal, kde bude další výstava, věděl jsem, že to nebylo jen tak.

VISION STÁLE FASCINUJE

Ohlasy návštěvníků byly skvělé. Někteří přijeli z daleka – zaznělo Kladno, Brno, Opava. Přišlo i pár z vás – čtenářů iPure, ale i běžných návštěvníků, kteří Apple znají jen jako značku na telefonu. Mnozí mi psali ještě v následujících dnech, děkovali, posílali fotky, ptali se, kde to všechno беру. A já jim odpovídal, že spíš než kde to беру, je důležité proč to dělám.

Jedním z vrcholů výstavy byla i možnost vyzkoušet si první iPhone, první iPad a nakonec nasa-
dit Apple Vision Pro. Většina mladších návštěvníků

Byl to dialog, ne monolog, a to mě na tom baví nejvíc. A když se mě na závěr někdo zeptal, kde bude další výstava, věděl jsem, že to nebylo jen tak.

zamířila rovnou k brýlím. Tam jsem však musel udržovat pořádek, protože zájem byl velký. Ukazoval jsem jednoduché ukázky aplikací, pohled do 3D prostoru, filmy i interaktivní menu. Mnozí si sedli na připravené křeslo a doslova zírali s otevřenou pusou. Zazněla i věta: „Tohle je jako sci-fi.“ Vedlejší rozložený Macintosh SE/30, působil vedle Vision Pro skoro komicky – ale právě v tom byl záměr. Ukázat, jak obrovský skok jsme zažili. A že oba přístroje spojuje logo se zakousnutým jablkem.

Po skončení výstavy následovalo pomalé balení. Jako první je vždy potřeba uklidit v samotných počítačích. Nebylo to tak náročné jako po prezentaci ve škole, ale vždy si někdo zkusí vytvořit soubor, přejmenuje disk a podobně. Tohle všechno je potřeba promazat a uvést do původního stavu. Poté jsem opět pečlivě zabalil do přepravek, odpojil měniče a sbalil metry kabelů. Po třech velmi fyzicky i psychicky náročných dnech jsem se těšil domů, ale zároveň jsem cítil, že něco výjimečného končí.

A BUDE DALŠÍ?

Zpětně vnímám výstavu jako určitý milník. Během školních přednášek jsem zvyklý na kratší interakce, rychlé nastavení, jedno prostředí. Tady šlo o úplně jiný rozměr – výstava byla živá, široká, měla strukturu, atmosféru a veřejnost ji vnímala jako seriózní

kulturní událost. Nešlo jen o Apple. Šlo o příběh. O vývoj. O změnu světa. A já se snažil, aby každý návštěvník pochopil, že počítače nejsou jen plastové krabice, ale že za nimi stojí lidé, vize, chyby a sny.

Už nyní připravuji výstavu na příští rok.

V Uherském Brodě bychom chtěli zůstat, ale rozšířit formát minimálně na celý týden. Plánuji zapojit i školní exkurze, vytvořit pracovní listy pro děti a doplnit program o interaktivní dílny – například kreslení v MacPaintu nebo psaní jednoduchého kódu na Apple II. Zvažujeme i doprovodný program v podobě tematických večerů – například promítání filmu *Pirates of Silicon Valley* a dalších.

Zároveň vedu jednání s institucemi v Brně a Praze. Cílem je udělat putovní výstavu – pokud v jiném kontextu, ale vždy se stejným záměrem: přiblížit lidem myšlenku, že technologie nejsou jen nástroj, ale i kultura.

Na závěr chci poděkovat všem, kdo výstavu navštívili. Těm, kdo si přivezli děti, i těm, kdo se sami vrátili v čase. Děkuji také pracovníkům muzea za obrovskou vstřícnost a pomoc. A samozřejmě děkuji těm starým strojům, že po tolika letech stále běží. Ať už jste byli u toho, nebo teprve budete – budu rád, když si příště přijdete historii Apple zažít naživo. Starý Mac totiž nekončí. To nejlepší ho teprve čeká.